Studietrötta avbryter gymnasiestudier

Av de elever som började i gymnasieskolan höstterminen 2000 och inte fullföljt studierna senast 2006 var det 40 procent som uppgav studietrötthet som främsta orsak till att de avbrutit studierna. Den näst vanligaste orsaken var att man på grund av ohälsa eller sjukdom kommit för långt efter för att kunna fullfölja studierna.

Av de 99 000 elever som började i gymnasieskolan höstterminen 2000 var det drygt 22 000 personer som inte fullföljt studierna (tagit ut ett slutbetyg) drygt 6 år senare. I genomsnitt har var fjärde man och var femte kvinna avbrutit studierna. Andelen var störst bland elever som påbörjat gymnasiestudierna på det individuella programmet. Av dessa hade 74 procent avbrutit studierna. De studieförberedande programmen hade högst andel elever som fullföljt studierna.

Av de elever som började gymnasieskolan höstterminen 2000 var det 14 procent som hade utländsk bakgrund, men de svarade för 21 procent av alla studieavbrott. Högsta andelen studieavbrott fanns bland elever som invandrat under skolåldern. Men även bland elever som invandrat före skolåldern eller var födda i Sverige med föräldrar som var födda utomlands var det högre andel som avbrutit studierna än bland elever med svensk bakgrund.

MER ÄN HÄLFTEN AV studieavbrotten skedde i årskurs 3, medan ungefär var fjärde avhopp skedde redan i årskurs 1. Av avhoppen på det individuella programmet skedde drygt hälften redan i årskurs 1.

Av dem som inte fullföljt gymnasieskolan var det 10 procent av kvinnorna och 5 procent av männen som senare fått slutbetyg för fullföljda gymnasiestudier från komvux eller folkhögskola.

Grundskolebetyget hade stor betydelse för hur man lyckades i gymnasieskolan. Endast 4 procent av nybörjarna som hade ett betygsmeritvärde på mer än 240, av maximalt 320 poäng, från grundskolans årskurs 9 avbröt gymnasiestudierna. Bland dem som hade ett meritvärde på 80 poäng eller lägre var andelen studieavbrott hela 84 procent – lika för pojkar och flickor.

STUDIETRÖTTHET VAR DEN vanligaste orsaken till avbrott. Det var en tredjedel av kvinnorna och hälften av männen som uppgav det som främsta skälet till att de inte slutförde studierna. Ohälsa eller sjukdom var den främsta avbrottsorsaken för 17 procent av kvinnorna och 9 procent av männen. Andra vanliga skäl till studieavbrott, om än inte alltid det främsta skälet, var otrivsel i klassen/skolan eller att utbildningen hade fel inriktning.

KVINNORNA AVBRÖT STUDIERNA i större utsträckning än männen för att de behövde men inte fick tillräckligt stöd i skolarbetet. Bland männen var det vanligare än bland kvinnorna att de hoppade av för att studierna var alltför teoretiska eller för att de fick ett arbete.

Det var inga större skillnader i avbrottsorsaker mellan elever med svensk respektive utländsk bakgrund. En skillnad som framkom var dock att elever med svensk bakgrund angav studietrötthet i något högre grad som skäl för avhoppet, medan elever med utländsk bakgrund i högre grad avbröt studierna för att utbildningen hade fel inriktning.

Var femte nybörjare i gymnasieskolan avbröt studierna

Nybörjare i gymnasieskolan hösten 2000

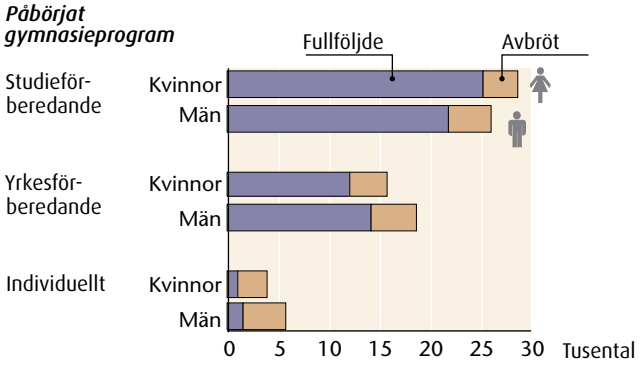

Endast en fjärdedel av de elever som började individuellt program fullföljde gymnasiestudierna.

Studietrötthet vanligaste orsaken till avbrott i gymnasieskolan

Orsaker till avbrott för dem som inte fullföljt studierna bland nybörjare i gymnasieskolan

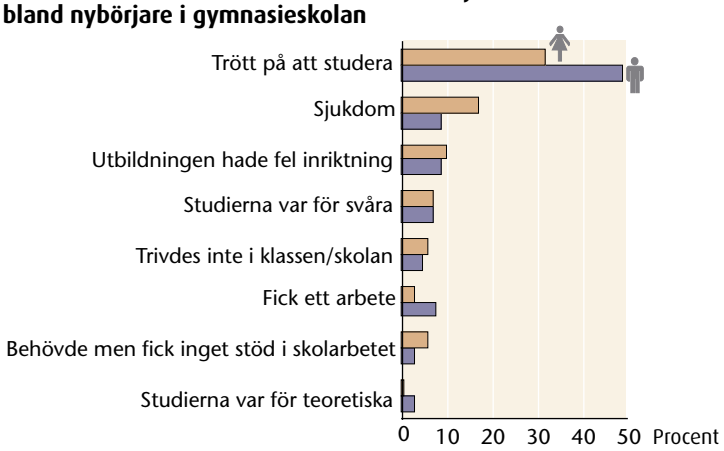

Män uppgav i högre grad än kvinnor att studietrötthet var huvudorsak till att de avbrutit studierna.

Optimismen för framtiden är stor även bland dem som avbryter sina gymnasiestudier.

OHÄLSA ELLER SJUKDOM var den viktigaste avbrottsorsaken för vart femte avbrott bland elever som börjat på ett studieförberedande gymnasieprogram, vilket var en dubbelt så hög andel som för övriga gymnasieprogram. Var tionde som börjat på ett yrkesförberedande program hoppade av för att studierna var alltför svåra. Bland övriga program låg denna andel på omkring 5 procent. De som börjat på individuella programmet hade i större omfattning än för övriga gymnasieprogram hoppat av för att de inte fick något stöd i skolarbetet.

Att studierna var för svåra var huvudskälet till att inte slutföra gymnasieskolan för omkring 10 procent bland dem som hoppade av i årskurs 3. Detta skäl var ovanligt när avhoppet skedde i tidigare årskurser.

MER STÖD AV LÄRARE eller annan skolpersonal kunde bland avhopparna ha fått nästan hälften av kvinnorna och var tredje man att fullfölja gymnasiestudierna. Nästan 40 procent av avhopparna uppgav att mer praktik i utbildningen kunde ha fått dem att fullfölja studierna.

Hälften av dem som avbrutit gymnasiestudierna hade uteblivit från undervisningen i vissa ämnen och 20 procent hade uteblivit i alla eller nästan alla ämnen innan de hoppade av. Kvinnor och män hade uteblivit från undervisningen i samma utsträckning. ▶

Vanligt med arbetslöshet efter avbrutna studier

Nybörjare i gymnasieskolan hösten 2000 som inte fullföljt studierna efter arbetslöshetstid sedan de slutade skolan

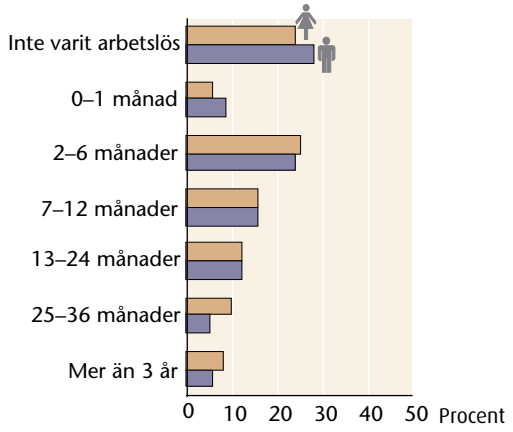

Två tredjedelar av dem som inte fullföljde gymnasieskolan hade varit arbetslösa mer än en månad efter studierna.

Framtidsoptimismen stor bland dem som avbrutit studierna

Syn på framtiden bland dem som inte fullföljt studierna bland nybörjare i gymnasieskolan

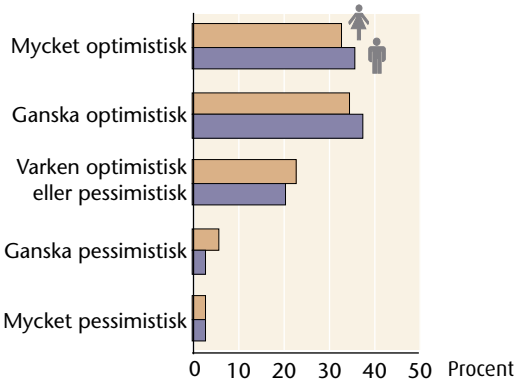

Män var något mer optimistiska än kvinnor i sin syn på framtiden.

De flesta studieavbrotten sker i årskurs 3

Studieavbrott bland elever som började gymnasieskola hösten 2000 efter årskurs och typ av gymnasieprogram

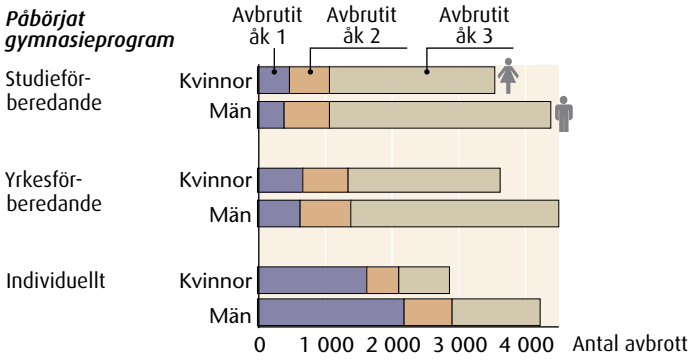

De flesta studieavbrotten på nationella program skedde i årskurs 3, medan avhopp från det individuella programmet oftast skedde redan i årskurs 1.

Studieavbrott vanligare bland elever med utländsk bakgrund

Nybörjare i gymnasieskolan hösten 2000 med utländsk bakgrund efter ålder vid invandringen och eventuellt studieavbrott

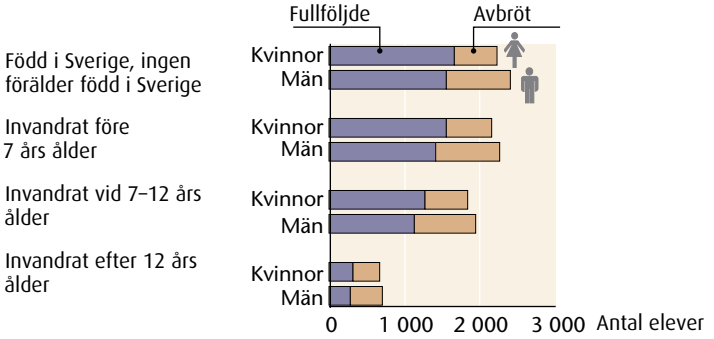

Endast hälften av de utrikes födda eleverna som invandrat efter 12 års ålder fullföljde gymnasieskolan.

Drygt hälften av dem som inte slutfört gymnasieskolan ångrade att de avbrutit studier om de såg till sin situation i dagsläget. Bland personer med utländsk bakgrund var det ungefär två av tre som ångrade att de avbrutit studierna.

Många av dem som avbrutit studierna hade varit arbetslösa någon gång efter det att de avbröt gymnasiestudierna. Hela 75 procent av kvinnorna och 70 procent av männen hade varit arbetslösa någon gång sedan de hoppat av gymnasieskolan. Kvinnorna hade också varit långtidsarbetslösa i högre grad än männen. I genomsnitt hade 18 procent av kvinnorna och 11 procent av männen varit arbetslösa i sammanlagt mer än 2 år.

Arbetslöshetstidens längd varierade avsevärt beroende på när studierna hade avbrutits. Av dem som hoppade av i årskurs 1 hade 15 procent varit arbetslösa i mer än 3 år, jämfört med omkring 2 procent av dem som avbröt studierna i årskurs 3.

Var femte hade redan ett arbete när de avbröt gymnasiestudierna. Sett över hela perioden hade tre av fyra haft ett arbete som varat 6 månader eller längre sedan de slutade gymnasieskolan. Bland kvinnorna var andelen drygt 70 procent och bland männen 80 procent.

Av dem som arbetat hade 7 av 10 fått ett arbete inom 6 månader efter avhoppet från gymnasieskolan. För var femte tog det mer än ett år.

DE FLESTA HADE ARBETE som huvudsaklig verksamhet när undersökningen gjordes i april 2007. Då hade hälften av kvinnorna och nästan 70 procent av männen arbete som huvudsaklig verksamhet. Var femte kvinna och en något lägre andel män deltog i arbetsmarknadspolitiska åtgärder eller var arbetslösa/arbetssökande. Studier var huvudsysselsättning för nästan 20 procent av kvinnorna och drygt 10 procent av männen. Var tionde kvinna var föräldraledig.

Nästan 30 procent av dem som börjat på ett individuellt program och sedan hoppat av gymnasieskolan deltog i arbetsmarknadspolitiska åtgärder eller var arbetslösa/arbetssökande. Bland övriga gymnasieprogram låg denna andel omkring 15 procent.

Ungefär 55 procent av kvinnorna och 45 procent av männen tyckte att de hade ganska eller mycket svårt att få ett arbete som de ville ha.

Drygt 30 procent av kvinnorna och omkring 20 procent av männen tyckte att de hade ganska eller mycket svårt att överhuvudtaget få ett arbete. Bland personer som börjat på ett individuellt program var det 40 procent som tyckte så.

Omkring 70 procent av dem som inte fullföljt gymnasieskolan var dock ganska eller mycket optimistiska inför framtiden för egen del. Detta gällde för kvinnor och män i ungefär lika stor utsträckning. Färre än 10 procent var ganska eller mycket pessimistiska.

FAKTA

Om undersökningen

Uppgifterna baseras på en enkätundersökning som SCB genomförde under april–augusti 2007 till nybörjare i gymnasieskolan höstterminen 2000 som inte fullföljt studierna. Urvalet omfattade 2 500 personer, och svarsfrekvensen var 51 procent. Mer information om undersökningen finns i rapporten **Ungdomar utan fullföljd gymnasieutbildning** som publicerats på SCB:s webbplats **www.scb.se/UF0536**.

Författare

Anders Karlsson
arbetar med statistik om utbildning och arbete vid SCB
Tfn: 019-17 63 07
e-post: anders.karlsson@scb.se